

LESA Laboratoriumdiagnostiek

NIEUWE NAAM, NIEUW FORMAT

Lia Boelman, Niels de Jonge, Leo Smeets, Etienne Michiels

De LESA Rationeel aanvragen van laboratoriumdiagnostiek is in een nieuw jasje gestoken. De nieuwe naam is nu LESA Laboratoriumonderzoek. Ook is de LESA omgezet in een ander format en voortaan te vinden via richtlijnen.nhg.org onder het tabblad LESA's. Zo kunt u de LESA eenvoudig en snel tijdens het spreekuur gebruiken om indicaties en referentiewaarden op te zoeken.

Landelijke Eerstelijns Samenwerkingsafspraken (LESA's) geven richtlijnen voor de samenwerking tussen huisartsen en andere beroepsgroepen die in de eerste lijn werkzaam zijn. De LESA Laboratoriumdiagnostiek beschrijft de meest voorkomende en relevantste indicaties voor laboratoriumdiagnostiek en wordt gebruikt als basis voor regionale probleemgeoriënteerde laboratoriaaanvragen (zowel op papier als digitaal). Een werkgroep van het NHG onderhoudt de LESA, samen met klinisch chemici, artsen-microbioloog en de Samenwerkende Artsenlaboratoria Nederland. Twee keer per jaar wordt de LESA geactualiseerd, na herziening van een achterliggende NHG-Standaard of multidisciplinaire richtlijn.

Opzet en doelstelling

De LESA bestaat uit een algemene inleiding en 29 hoofdstukken. Elk hoofdstuk geeft per aandoening en laboratoriumbepaling informatie over indicaties voor aanvragen, achtergronden van de bepaling (onder andere testeigenschappen en versturende factoren), referentie- en afkapwaarden en beleid bij afwijkende uitslagen.

De doelstelling van de LESA Laboratoriumdiagnostiek is het optimaal gebruikmaken van laboratoriumdiagnostiek door de juiste diagnostiek bij de juiste indicatie te bevorderen en onnodige diagnostiek of het aanvragen van diagnostiek bij een onjuiste indicatie te voorkomen.

De informatie van de LESA-hoofdstukken wordt bij Diagnostisch Toets Overleg gebruikt als basis. Spiegelinformatie kan dan mede worden

besproken aan de hand van de aanbevelingen in het betreffende LESA-hoofdstuk.

De LESA bevat ook een model 'probleemgeoriënteerd aanvraagformulier'. Dit formulier is door vrijwel alle laboratoria in Nederland vertaald in een lokaal aanvraagformulier, op papier of digitaal.

NHG-Standaarden, richtlijnen, literatuur

De werkgroep baseert de inhoud in eerste instantie op de NHG-Standaarden. Dit zijn bijvoorbeeld de LESA-hoofdstukken Artritis, Diabetes Mellitus type 2, Maagklachten en Hartfalen. Zo wordt in het LESA-hoofdstuk Hartfalen - gebaseerd op de NHG-Standaard Hartfalen - 'het vermoeden van niet-acute hartfalen op basis van anamnese en lichamelijk onderzoek' als indicatie voor de (NT-pro-)BNP bepaling beschreven met de bijbehorende afkapwaarden.

Voor de onderwerpen waarvoor geen NHG-Standaard beschikbaar is, gaat de werkgroep uit van andere algemeen geaccepteerde richtlijnen. Is er ook geen algemene richtlijn voorhanden, dan wordt literatuuronderzoek gedaan. Dit geldt bijvoorbeeld voor de hoofdstukken Algemeen onderzoek en Vitamine D-deficiëntie. Zo staat in het hoofdstuk Vitamine D-deficiëntie dat bepaling van het vitamine D-gehalte in de huisartsenpraktijk alleen zinvol is bij:

- personen bij wie onduidelijk is of zij voldoende aan zonlicht blootgesteld worden;
- personen met osteoporose of een (matig) verhoogd valrisico die een ruime intake van calcium in de voeding hebben;
- klachten die kunnen wijzen op osteomalacie:

diffuse bot- en spierpijnen en proximale spierzwakte.

Streefwaarden voor vitamine D zijn bij personen < 70 jaar > 30 nmol/L en > 70 jaar > 50 nmol/L. Controlebepalingen van het vitamine D-gehalte bij suppletie zijn niet nodig.

BSE of CRP

Het LESA-hoofdstuk Algemeen onderzoek beschrijft dat een bepaling van de BSE of CRP gebruikt kan worden om de kans op een inflammatoire aandoening of maligniteit bij aspecifieke klachten nog onwaarschijnlijker te maken. Het is niet wenselijk om voor algemeen onderzoek 2 tests met eenzelfde doel uit te voeren. Aanbevolen wordt om regionaal een keuze te maken voor of BSE of CRP.

Makkelijker data uitwisselen

Er is een start gemaakt met het vaststellen van eenduidige en overeenkomende coderingen tussen de NHG-tabel Diagnostische bepalingen en het internationaal gebruikte LOINC codestelsel. Dit om de (digitale) uitwisseling van laboratoriumgegevens te vergemakkelijken. Ook worden zo de keuzes van de LESA inzichtelijk voor huisarts en laboratorium. Wat is de (digitale) aanvraag vanuit de huisarts? Wat adviseert de LESA over deze aanvraag? Wat wordt precies bepaald in het laboratorium? Wat wordt er teruggekoppeld naar de aanvrager? De koppelingen zijn uitgewerkt voor de klinische vraagstellingen in de LESA-hoofdstukken Anemie, Hartfalen, Leveraandoeningen en Urineweginfecties.